

Kunnskapsdepartementet
Programgruppa: master i
barnevernsarbeid

Vår ref. 1170887
Saksbehandler: Eva Østvik

Deres ref. 20/1146-1

Høring: Forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid

Norsk Sykepleierforbund (NSF) takker for muligheten til å gi innspill til forskrift om nasjonal retningslinje for masterutdanning i barnevernsarbeid. NSF vil i høringssvaret kommentere i kronologisk rekkefølge slik det etterspørres, og på de spørsmål som oppfattes relevant fra sykepleierforbundets perspektiv.

1. I hvilken grad vurderes læringsutbyttebeskrivelsene i utkastet til forskrift å dekke behovet for kompetanse i barnevernet?

Mange barn lever i familier med utfordrende levekår, og noen av disse familiene kan streve ekstra med å få hverdagen til å fungere. Det er derfor positivt å se at forslaget til forskriften ivaretar flere perspektiver. Helhetsinntrykket er at læringsutbyttebeskrivelsene gir kompetanse til i møte med barn, unge og deres familier.

Forslaget til både masterutdanning i barnevern og til masterutdanning i barnevernsarbeid, beskriver svært viktig kompetanse og relevante læringsutbyttebeskrivelser for barnevernstjenesten. Spørsmålet er om kompetanseområdene og læringsutbyttene kan rendyrkes enda mere, slik at masteren i barnevern blir enda mere spisset, og at masterutdanningen i barnevernsarbeid får en enda tydeligere tverrfaglig profil, slik at den er relevant for flere av de helse- og sosialfaglige yrkene enn de som er nevnt i høringsforslaget.

2. I hvilken grad vurderes utkast til forskrift å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene? Vi ber særlig brukerorganisasjoner gi innspill på dette spørsmålet.

3. Hvordan vurderes graden av detaljering med hensyn til utdanningsinstitusjonenes behov for autonomi (mulighet for lokal tilpasning)? Vi ber særlig utdanningsinstitusjonene gi innspill på dette spørsmålet.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

4. Formålet med forskriften er å sikre at kandidater med samme utdanning får samme sluttkompetanse uavhengig hvilken utdanningsinstitusjon de er utdannet ved. Hvordan vurderes dette å være ivaretatt i læringsutbyttebeskrivelsene?

Læringsutbyttene slik de er beskrevet i forslaget ivaretar lik sluttkompetanse uavhengig av studiested. Når retningslinjene skal operasjonaliseres ned til lokale programplaner, kan faktorer som for eksempel kompetanse ved utdanningsinstitusjonene, grad av spesialisering, ressurser og erfaringer i lokalt kommunalt barnevern og institusjonsbarnevern kunne gi lokale variasjoner og profiler på utdanningene. Slike variasjoner skal det være rom for.

De nasjonale retningslinjer er ikke rettslig bindende, men faglig normerende for valg og prioriteringer man gjør med hensikt å fremme kvalitet, god praksis og likhet i utdanningene. Utdanningsinstitusjonene skal tilrettelegge for at nasjonale retningslinjer kan følges.

5) Er det kompetanse som mangler i høringsutkastet til forskrift? I så fall hvilke?

NSF vil påpeke at kompetansen i barnevernet ikke kan sees helt løsrevet fra kompetansen i samarbeidende tjenester, for eksempel: helsestasjon- og skolehelsetjenesten, barnehage- og skole, barneavdeling med kjennskap til barnet og familien, godt fungerende Familiens hus (familiesenter) Jordmortjenesten og politi. Helsesykepleiere, barnesykepleiere og sykepleiere med spesialkompetanse i psykisk helse og rus innehar formell og relevant spesialistkompetanse og er sentrale samarbeidspartnere for barnevernstjenesten.

Flerkulturell kompetanse og kulturforståelse.

Endringer i samfunnet som nye befolkningsgrupper og nye familieformer innebærer økt behov for flerkulturell kompetanse, kulturforståelse og bevisstgjøring av egne holdninger og verdier. NSF mener at alle barnevernsarbeidere skal ha kompetanse på å møte minoritetsetniske barn og familier ut ifra en kultursensitiv tilnærming. Det gjelder også kompetanse knyttet til oppfølging av enslige og mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Utviklingspsykologi

Barnevernsarbeidere må kunne kommunisere med barn og unge i ulike aldre. Det forutsetter utviklingspsykologi for å kunne gjenkjenne avvik fra normalutvikling. Det gjelder også kunnskap om og forståelse av utviklingen ungdom går gjennom, både fysisk, psykisk og sosialt.

Traumebevisst omsorg.

For å kunne gi god og relevant veiledning til foreldre og fosterforeldre til traumeutsatte barn er det nødvendig med kunnskaper om traumebevisst omsorg.

Kunnskaper om barns fysiske helse

Barnevernsarbeidere som skal jobbe tett på barn, unge og deres familier, trenger kunnskap om barnets fysiske hele. Barn i barnevernet har behov for og krav på de samme helsetjenestene som andre barn, noen også i større omfang og bredde. I tillegg til økt risiko for psykiske helseplager, får mange barn i tillegg fysiske plager knyttet til kosthold, tannhelse, fysisk aktivitet, søvn og hygiene. Vi erfarer at barnevernets kompetanse på barns helsemessige utvikling og evne til å se hele barnet ikke alltid er tilfredsstillende. Den helsefremmende og forebyggende

kompetansen må styrkes, og innebære et strukturert samarbeid med øvrige helsetjenestene som nevnt tidligere.

Tverrfaglig samarbeid.

Utsatte barn og unge har behov for tjenester fra flere instanser. Kompetansen i barnevernet må derfor sees i sammenheng med samarbeidende tjenester. Det forutsetter at barnevernsarbeideren har kunnskaper om disse tjenestene; hvilken kompetanse de har, hvilket lovverk og faglige føringer de er regulert av osv.

Det må stilles krav til samordning og koordinering av tverrprofesjonelle team som en del av tjenestetilbudet. Barnevernsarbeidere bør kunne koordinere det tverrfaglige samarbeidet rundt barnet og familien i henhold til taushetspliktens begrensninger og muligheter.

Samhandlingskompetanse dreier seg ikke bare om evne og vilje til samhandling mellom tjenesteytere, men vel så mye om å kunne samarbeide med de menneskene det gjelder med utgangspunkt i deres egne ønsker, mål og behov. Å møte barn og unge krever et særskilt fokus på hva som skaper trygge og forutsigbare rammer for kommunikasjon og samhandling. Å gi informasjon og kommunisere og veilede på en måte som gjør at barn, ungdom og deres familier får den informasjonen de har krav på, og som medvirker til at de opplever trygghet, verdighet og forutsigbarhet, krever profesjonell kompetanse.

I tverrprofesjonelle team integreres egen innsikt, forståelse og preferanser med kunnskap fra de ulike profesjonenes kompetanse- og ansvarsområder. Robust samhandlingskultur blant både ledere og ansatte i barnevernstjenestene kan være avgjørende for god samhandling i tilbudet til utsatte barn, ungdom og deres familier. Effektivt tverrprofesjonelt samarbeid krever både relasjonell kompetanse, kjennskap til ulike yrkesgruppers kompetanseområder og kunnskap om helse- og velferdssystemet.

Et samarbeid mellom helsefag- og barnevernsutdanninger kan bidra til styrket kompetanse og samarbeid mellom tjenestene. Et slikt samarbeid bør videreutvikles og styrkes.

6) Er det innhold som bør tas ut eller nedtones i utdanningen? I så fall hva:

7) Vi ber høringsinstansene vurdere hvorvidt forskriften bør omtale opptakskrav og hva opptakskravene eventuelt bør være.

I den tverrfaglige utdanningen bør det stilles krav til bachelorgrad innen helse- og sosialfag og minimum 1-2 år relevant praksis fra arbeid med barn og unge.

8) Det er foreslått nasjonal deleksamen for utdanningene. Vi ber om høringsinstansenes innspill på en mulig innføring av nasjonal deleksamen i jus for de barnevernsfaglige masterutdanningene.

NSF støtter forslaget om å innføre nasjonal eksamen for å sikre tilfredsstillende juridiske kompetanse.

Juridiske fag er særlig sentralt i barnevernet fordi arbeidet berører grunnleggende menneskerettigheter. Barnevernet gjennomfører komplekse utredninger og iverksetter tiltak som kan være svært inngripende i barns og familiers liv, eksempel utøving av tvang eller ta beslutninger om tvangsbruk. Det er derfor viktig at barnevernets fremgangsmåte i hver enkelt sak er korrekt og i tråd med lovgrunnlag og forskrifter. Det forutsetter solid forvaltningskompetanse, og særlig juridisk kompetanse som sikrer korrekt bruk av norsk barnevernlov.

Eksamen bør arrangeres som en isolert deleksamen og ta utgangspunkt i relevante problemstillinger for barnevernsansatte.

Eksamen kan legges til slutt i utdanningen, etter at mastergradsarbeidet er levert for vurdering. Man vil da kunne dra nytte av erfaringer fra teori- og praksisstudiene under hele utdanningen, og ha et helhetlig perspektiv på besvarelsen. Ved å plassere denne eksamen sent i utdanningsforløpet unngår man å ta oppmerksomheten bort fra andre viktige barnevernfaglige områder i utdanningen, og man får testet studentenes sluttkompetanse.

9) Vi ber høringsinstansene særlig vurdere om det bør forskriftsfestes krav til praksis i utdanningene eller om dette kan vurderes ved den enkelte utdanningsinstitusjon?

NSF mener at krav til praksisstudier må forskriftsfestes, og at praksisstudiene skal være veiledet og vurdert. NSF foreslår derfor at ordlyden i § 15 endres fra at praksisstudier kan til at praksisstudier skal benyttes for å oppnå læringsutbyttene.

Praksisstudiene bør utgjøre minimum 10 uker, gi relevant erfaring, og utformes slik at de sikrer at læringsutbyttene oppnås. Praksisstudier er en viktig arena for utvikling av erfaringskunnskap, og erfaring med den hverdagen barnevernsarbeiderne møter etter endt utdanning. Praksisstudiene skal gi faglig fordypning og grunnlag for refleksjon over holdninger og handlinger, og er et viktig element i skikkethetsvurdering av studentene.

Praksisstudiene bør omhandle helheten og erfaringer fra utrednings- analyse- og beslutningsprosessen om tiltak knyttet til barnets omsorgssituasjon, og innebære elementer fra alle fagområder i masterstudiet.

Erfaringer fra praksisstudier kan ha betydning for gjennomføringen av utdanningen og en vellykket overgang fra studier til arbeid. Positive erfaringer fra praksisstudiene kan også virke positivt for rekruttering ved at studentene opplever praksisstedene som attraktive arbeidsplasser.

Det må stilles krav til praksisveileders kompetanse. Det gjelder både barnevernsfaglig kompetanse, akademisk kompetanse, veiledningskompetanse og kompetanse i å jobbe kunnskapsbasert.

9) Har du/dere andre innspill enn det dere allerede har gitt ovenfor?

Som et supplement til praksisstudier kan simulering benyttes til trening på for eksempel ferdigheter i kommunikasjon, tverrfaglig samhandling og flerfaglig teamtrening. Å trene på ulike scenarier og case, gir barnevernsansatte mulighet til å heve sin kompetanse og forbedre egen praksis, uten at sårbare barn og familier direkte involveres eller utsettes for unødvendig prøving og feiling.

Med vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen

Kari Bugge

Forbundsleder

Fagsjef

[Kopi her]